

EFEE

OKTATÁSI MUNKÁLTATÓK EURÓPAI
SZÖVETSÉGE

EURÓPAI SZAKSZERVEZETI SZÖVETSÉG
OKTATÁSI BIZOTTSÁGA – COMITE
SYNDICAL EUROPEEN DE L'EDUCATION

Az ETUCE és az EFEE közös nyilatkozata

A pedagógus hivatás vonzerejének javítására irányuló cselekvési keretrendszeréről.

Jelen nyilatkozat célja, hogy szilárd alapot teremtsen az európai oktatásügyi szociális partnerek – az EFEE (European Federation of Education Employers, Oktatási Munkáltatók Európai Szövetsége) és az ETUCE (European Trade Union Committee on Education, Európai Szakszervezeti Szövetség Oktatási Bizottsága) – közötti párbeszéd folytonosságának biztosítására közös ágazati cselekvést javasolva egy olyan akciókeret megteremtésére, melynek célja a pedagógus hivatás társadalmi vonzerejének javítása a meghatározások, a kihívások, az alapelvek és a célravezető közös fellépések megfogalmazása révén. Ez a megközelítés az ágazati társadalmi párbeszéd nyolc évének eredménye, amelynek során az oktatásügyi szociális partnerek felismerték a társadalmi párbeszéd és a kapacitásépítés, a kölcsönös bizalom és együttműködés, valamint a kötelezettségvállalás és a kommunikáció¹ központi szerepét az oktatásban Európa-szerte megjelenő új kihívások kezelésében. Az EFEE és az ETUCE már 2017-ben felismerte, hogy a közös kapacitásépítési folyamat megfelel a felek közös célkitűzésének, hogy „erőteljes és hatékony társadalmi párbeszédet építsenek ki az oktatási intézményekben, az oktatás minden szintjén dolgozók, valamint a diákok és családjaik érdekében”². Az EFEE és az ETUCE 2013 és 2018 között különösen három ESDEE (európai ágazati szociális párbeszéd az oktatásban) kapacitásépítési projektben³ működött együtt, amelyek keretében húsz

¹ Az Európai Oktatásügyi Szociális Partnerek, az EFEE (Oktatásügyi Munkáltatók Európai Szövetsége) és az ETUCE (az Európai Szakszervezeti Szövetség Oktatási Bizottsága) közös nyilatkozata az európai oktatásügyi ágazati szociális párbeszéd erősítéséről(2016) és az ETUCE/EFEE „Az európai oktatásügyi ágazati szociális partnerek tudástranszfer és tréning révén növelik a párbeszédükben rejlő lehetőségeket. Az ESSDE II. kapacitásépítési projektje” című projektjének zárójelentése.

² Az ETUCE/EFEE közös nyilatkozata az Európai Oktatásügyi Ágazati Szociális Párbeszéd fejlesztéséről (2016).

³ „Az európai oktatásügyi szociális partnerek arra törekednek, hogy fenntartható befolyást gyakoroljanak az európai oktatáspolitikára az ismeretek és a sikeres társadalmi párbeszéd révén. Az ESSDE III. kapacitásépítési projektje” (VS/2017/XXXX), „Az európai oktatásügyi ágazati szociális partnerek tudástranszferrel és képzésekkel erősítik az európai ágazati oktatásügyi szociális párbeszédet. Az ESSDE II. kapacitásépítési projektje” (VS/2015/0032), „Az európai oktatásügyi ágazati szociális párbeszéd lehetőségeinek előmozdítása új kihívások kezelése, valamint

uniós tagország és két tagjelölt ország⁴ európai és nemzeti szociális partnerei találkoztak, valamint három záró konferenciát is tartottak Brüsszelben (Belgium), Amszterdamban (Hollandia) és Szófiában (Bulgária).

Az oktatás és képzés jelenlegi és újonnan megjelenő kihívásainak fényében – ideértve a számos uniós országban tapasztalt pedagógushiányt – jelen nyilatkozattal az oktatásügyi európai, nemzeti, regionális és helyi szintű szociális partnerek elkötelezettek amellet, hogy folytassák kapacitásépítésüket a szociális párbeszédben való hatékony részvétel érdekében, valamint hogy érdemben részt vegyenek az oktatáspolitikában, hozzájárulva a változáshoz, valamint a pedagógushivatás vonzerejének a minőségi és befogadó oktatási rendszerek részeként történő erősítéséhez.

Körülmények és kihívások

A szociális párbeszéd megújítását – amelynek célja a szociális párbeszéd szerepének erősítése az uniós tagállamokban – az Európai Bizottság elnöke, Jean-Claude Juncker kezdeményezte, amikor 2015 márciusában „a szociális párbeszéd új kezdetét” jelentette be. 2016-ban az európai intézmények és az európai ágazatközi szociális partnerek közös nyilatkozatot írtak alá, hangsúlyozva az európai szociális párbeszéd jelentős szerepét az Európai Unió foglalkoztatási és szociális politikájának alakításában. „Az ESSDE III. kapacitásépítési projektje – Az európai oktatásügyi ágazati szociális partnerek tudástranszferrel és képzésekkel erősítik az európai ágazati oktatásügyi szociális párbeszédet” (2017–2018) című közös projekt megvalósítása során az európai vezetők elfogadták a szociális jogok európai pillérét, amely új lendületet adott a növekedést elősegítő, kulcsfontosságú gyakorlatnak számító szociális párbeszédnek. Az Európai Bizottság és a Tanács 2017. november 17-én, a göteborgi csúcstalálkozón [az oktatás jövőjéről](#) szóló vitában hangsúlyozta az oktatás fontosságát a szociális pillér számos kulcsfontosságú célkitűzésének elérésében, amellyel Európa vezető szerepet tölthet be a 2030-ig tartó időszakra szóló menetrend és az Egyesült Nemzetek Szervezetének fenntartható fejlesztési céljai végrehajtásában. Ebben a vonatkozásban a kormányok kulcsszerepet szánnak az oktatásnak, mely garanciát nyújthat „a rugalmas gazdaság, a társadalmi kohézió, az aktív polgári szerepvállalás és az identitás biztosításához”.

Az oktatás a méltányosság és a gazdasági jólét szempontjából egyaránt kulcsfontosságú. Az Európai Unió oktatási miniszterei által 2015 márciusában elfogadott [párizsi nyilatkozat](#)⁵ hangsúlyozza az oktatás kulcsfontosságú szerepét a személyes fejlődésben, a beilleszkedés és a társadalom életében való részvétel erősítésében, az egyenlőtlenségek elleni fellépésben, a pedagógusok autonómiájának erősítésével, valamint a gyermekek és a fiatalok kritikai szellemének fejlesztésével, hogy megfelelően tudják szűrni az interneten és a közösségi médiákban megjelenő információkat. Ahol az oktatás elsőbbséget élvez, a társadalom és a gazdaság egyaránt virágzik. A növekvő társadalmi igények és Európa bővülési célkitűzéseinek fényében az európai oktatásügyi ágazati szociális partnerek – az oktatási ágazat két oldalát

tapasztalatok és ismeretek gyűjtése révén” (VS/2013/XXX). A tevékenységet az Európai Bizottság támogatja a szociális párbeszéd és ipari kapcsolatok költségvetési tételén keresztül.

⁴ Horvátország, Litvánia, Szlovénia, Szlovák Köztársaság, Románia, Montenegró, Észtország, Szerbia, Ciprus, Magyarország, Lettország, Lengyelország, Spanyolország, Bulgária, Dánia, Finnország, Írország, Olaszország, Luxemburg, Málta, Hollandia, Portugália.

⁵ Az Európai Unió oktatási minisztereinek informális találkozója, „Nyilatkozat az állampolgári szerepvállalás, és a szabadságot, a toleranciát és a megkülönböztetés-mentességet mint közös értékeket hirdető oktatás fejlesztéséről.” Párizs, 2015. március 17..

képviselő felek az Európai Unió működéséről szóló szerződés 154. és 155. cikke szerint – elismerik, hogy az ágazat, ahhoz, hogy megfeleljen a jövő elvárásainak, valamint hogy a fenntartható fejlődés fő hajtóerejévé váljon, a kiváló minőségű, méltányos és befogadó oktatási rendszerek kialakítása során számos kihívással néz szembe, mint például: a demográfiai változások, a technológia fejlődése, a társadalom és a politikák átalakulása (ilyen a többszintű irányítási rendszer, az európai szemeszter, az Európa 2020 stratégia és az „Oktatás és képzés 2020” uniós stratégiai keretrendszere, az európai oktatási térség kialakítása 2025-re).

Annak ellenére, hogy a pedagógusoknak lehetősége van Európa-szerte arra, hogy hozzájáruljanak a szociális egyenlőség kialakításához, a szociális partnerek szófiai konferenciáján (2018. június) világossá vált, hogy Európában a pedagógusok közös kihívásokkal néznek szembe: ilyenek a pedagógushiány, a szakma alacsony vonzereje, a munkaerő alkalmazásához és pályán tartásához kapcsolódó problémák. A jól képzett és megfelelő támogatással működő pedagógusok állnak a minőségi oktatás középpontjában. A felsorolt problémákon túl, újra át kell gondolni az oktatás és a szakképzés körülményeit a fentiekben említett gyorsan változó környezetben.

Célkitűzések és prioritások

Az EFEE és az ETUCE rendkívül fontosnak tartja, hogy továbbra is közös erőfeszítéseket tegyen azon megoldások keresésében, amelyek vonzóbbá tehetik a pedagógus hivatást a társadalom számára és javára, a befogadó, tanulóközpontú és fenntartható minőségi oktatási intézményekben.

E nyilatkozattal, amely a pedagógus hivatás vonzerejének növelését célzó cselekvési keretrendszer kidolgozásának megkezdésére irányuló szándéknyilatkozat, az EFEE és az ETUCE valóra kívánja váltani a 2018–2019-es ESSDE munkaprogramban elfogadott vállalását, hogy együttműködik a pedagógushiány leküzdésében. Ezen felül, a továbbiakban szeretnénk munkánkban azokra a kérdésekre fókuszálni, amelyeket közös prioritásként fogalmaztunk meg az európai és nemzeti szociális partnerek kerekasztal-megbeszélésein és a szófiai záró konferencián (2018. júniusában): a tisztességes munkahelyek kialakítását és a foglalkoztatás növelését, a munkahelyi egészség-, és biztonságot, a méltányosságot és az egyenlőséget az oktatásban, valamint a pedagógusok, az intézményvezetők, és a kisegítő személyzet támogatását.

Ezek a témák nem újak az európai oktatásügyi ágazati szociális partnerek munkájában. Éppen ellenkezőleg, ezek a közös munkánk gerincét képezik az ESSDE létrehozásának pillanatától fogva (2010). Azonban ahelyett, hogy ezekre a problémákra különálló témákként tekintenénk, most az a célunk, hogy holisztikusabb megközelítést alkalmazzunk, és hogy ezeket a folyamatos közös kapacitásépítési munkánk alapjaként használjuk fel annak érdekében, hogy minden szinten hatékony szociális párbeszédet folytassunk, hozzájárulva a pedagógus szakma vonzóbbá tételéhez.

Jelen nyilatkozattal kötelezettséget vállalunk munkánk folytatására és a felvetett kérdések megoldását elősegítő elemek további vizsgálatára, felkészülve arra, hogy egy közös cselekvési keretrendszert dolgozzunk ki .

Ezek a pedagógus hivatáshoz közvetlenül kapcsolódó elemek a következők:

1. a szakmai hozzáértésen, a megfelelő szakmai autonómián, a törekvéseken és a csapatmunkán, valamint a fenntartható minőségi foglalkoztatáson és munkakörülményeken, előmeneteli lehetőségeken és díjazáson (ideértve a tisztességes fizetést is) alapuló pedagógus szakma előmozdítása az egyéb vonzó pályaeépítési lehetőségek mentén és az adott tagállamok gazdasági körülményei között, valamint a karrier sokszínűségének ösztönzése;
2. a pedagógusok, oktatók, intézményvezetők és az oktatást kiegészítő személyzet támogatása különösen a minőségi és hatékony pedagógusképzésbe és a folyamatos szakmai továbbképzésbe történő beruházás révén.

Ezenkívül, olyan tágabb problémák is idesorolhatók, amelyek közvetlen hatással vannak az oktatási rendszerünkben dolgozó pedagógusok, oktatók és intézményvezetők (változó) szerepére és a velük szemben támasztott elvárásokra:

3. a társadalmi befogadás, a méltányosság és az esélyegyenlőség előmozdítása az oktatásban – ideértve a nemek közti egyenlőséget is – a demokratikus és befogadó iskolai kultúrák fejlesztésére vonatkozó növekvő igényre és az összes tanuló igényeinek kielégítésére összpontosítva;
4. a befogadó, tanulóközpontú, fenntartható és tisztességes munkahelyek kialakítása, ideértve a munkahelyi egészség-, és biztonságvédelem, valamint a munka és a magánélet közötti egyensúly kérdéseinek javítását;
5. a teljes digitális műveltség előmozdítása az információs és kommunikációs technológiák oktatásra gyakorolt hatásának figyelembevételével;
6. a minőségi oktatásba és képzésbe történő beruházások előmozdítása, ideértve az oktatási infrastruktúrákat is.

Ezen túlmenően, amint azt az ESSDE III. kapacitásépítési projektjének záró beszámolója is hangsúlyozza, az EFEE és az ETUCE elismeri hogy az európai országokban a munkaerő alkalmazására és megtartására irányuló intézkedések kihatnak a pedagógushivatás vonzerejére és a pedagógushiány kezelésére.

A szociális partnerek szerepe és kötelezettségvállalása

Szem előtt tartva a fent meghatározott kulcsfontosságú elemeket, az európai oktatásügyi szociális partnerek és tagjaik továbbra is folytatják a kapacitásépítést európai és nemzeti szinten egyaránt az erősebb ágazati társadalmi párbeszéd érdekében, azzal a céllal, hogy közösen törekedjenek a pedagógus hivatás vonzerejének növelésére a következők szerint:

- a pedagógus hivatás vonzerejének növelését célzó cselekvési keretrendszer közös kidolgozása, lehetőségeinek vizsgálata;
- a társadalmi tudatosság fokozása a pedagógus hivatás fontosságát és értékeit illetően a befogadó, tanulóközpontú és fenntartható minőségi oktatási intézményekben, hangsúlyozva a szakma szerepét a jövő társadalmának alakításában ;

- a kapacitásépítés korlátainak és hiányosságainak folyamatos azonosítása, kezelése és a megoldások keresése a hatékony társadalmi párbeszéd európai és nemzeti szintű előmozdítása érdekében;
- az együttes fellépések folyamatos kidolgozása a szociális partnerek hatékony társadalmi szerepvállalása érdekében, hogy hatékonyan vegyenek részt az oktatás területén minden szinten a szakpolitikák kialakításában, a döntéshozatalban;
- a jó gyakorlatok kölcsönös megismerése és a tagok közötti információcsere elősegítése.

Következtetések

Az európai oktatásügyi szociális partnerek, az EFEE és az ETUCE, elkötelezik magukat amellett, hogy aktívan terjesszék e nyilatkozatot európai szinten, illetve, tagszervezeteiken keresztül, nemzeti, regionális és helyi szinten egyaránt.

E nyilatkozatot az Európai Oktatásügyi Ágazati Szociális Párbeszéd Bizottság (ESSDE) a 2018. november 19-én megtartott plenáris ülésén fogadta el.

Brüsszel, 2018. november 19.

Daniel Wisniewski
Főtitkár
EFEE

Susan Flocken
Európai igazgató
ETUCE